

Beszámoló

Az alkotói ösztöndíj „ideje” alatt, azaz tavaly áprilistól sikerült összehozni a pályázatban is említett Macskaméz – című novelláskötet anyagait. Jelentős részüket lehozta a Látó szépirodalmi folyóirat tavaly, illetve idén (www.lato.ro). Ezek az írások kevés kivétellel tavaly és az idén születtek, személy szerint két sorzatot említenék közülük, a Minelné-történeteket és a Nyíri Lujza ágya körül gravitáló sztorikat☺.Mindkettő szerelmi történet, és mindkettőben főszerepet játszik egy-egy korosodó hölgy – illetve a Nyíri Lujza esetében már csak az ágy☺

A Petró, Goldwin és Májer című regény továbbra is befejezetlen – részben időhiány - mert időközben visszamentem dolgozni a rádióba (Román Állami Rádió bukaresti magyaradása)-, részben amiatt, hogy más terveim születtek, amelyek valószínűleg egy újabb novelláskötetet eredményeznek. Ennek a tervek szerint a Csodálatos Mandarin címet adom majd – már dolgozom is a köteten.Persze nem mondtam le a regénytervről sem – csak egyelőre úgy tűnik, inkább a rövidpróza az én területem☺

A tavalyi elképzeléseim annyiban változtak, hogy a Macskaméz című kötetem nem a budapesti Pont kiadónál, hanem a csíkszeredai Bookart kiadó gondozásában lát napvilágot. Erre, a kiadó tervei szerint, idén júniusban a Budapesti Könyvhéten, vagy szintén ez év őszén, a Marosvásárhelyen megrendezett Nemzetközi Könyvvásáron kerül sor. A kötetet Láng Zsolt szerkesztette – a grafikákat és a borítót pedig a férjem Kovács István grafikus készítette.

Az ösztöndíjnak köszönhetően elsősorban több időhöz jutottam – mivel nem kényszerültem egyéb munkákat vállalni, így a gyermek nevelése mellett maradt időm írni is, és ez ebben a rohanó világban fantasztikus ajándék.

Szintén a Communitas ösztöndíj, illetve a tavaly decemberben kapott Látó nívódíj (próza kategóriában) „számlájára írandó”(pozitív értelemben), hogy más irodalmi lapok is felfigyeltek az írásaimra, így például a Helikon és az Élet és Irodalom. Ez utóbbiakban a közeljövőben(a Helikonban már áprilisban) megjelennek olyan írásaim, amelyeket a Látóban nem közöltem, de a Macskaméz című kötetben benne lesznek.

Ezúton is köszönöm még egyszer a Communitas Alapítványnak, hogy az alkotói ösztöndíjjal „kitüntetettek” sorába beemelt- és remélem azt is, hogy nem okoztam csalódást.

Köszönettel, Kovács Adél-Evelin(Márton Evelin)

U.I: Írni továbbra is a lánykori nevemen írok, illetve a rádióban is e név alatt futok, innen a név-kettősség☺

IRMAFA

In memoriam Ópra Irma

Van a kertben egy diófa. Van több is. De ez az a bizonyos. Amely alá nagyanyám kiült kémlelni az udvart, miközben a csuklóiból lassan szivárgott kifelé az élet. És marta belülről a lúg.

Marta amúgy egyéb is, azzal, hogy lúgot ivott, csak véget vetett ennek a belső örlődésnek. Mert az ő világában mindenki süket volt. Nem volt senkinek tehetsége arra, hogy az ő lelke melódiáit meghallgassa. Igaz, időnként ezek a melódiák meglehetősen vad szopránba váltottak. Jajgattak, és átkoztak. De sohasem követelöztek. Talán azt kellett volna, de most már késő, és főleg: mindegy.

Egy daloló angyal arra kárhoztatva, hogy süketek között éljen, előbb utóbb belebolondul abba, hogy senki sem hallja. Az angyalság nem ment meg az örülettől.

A vér lassan kikúszott a csukló hasadásain, és apró hálóvá fonódva, a diófa gyökereibe kapaszkodott. A lúg gyorsan felmarta a szöveteket, és a csontoknak fogott. Megemésztek mindent, mondta. A mindegy átvette az uralmat az élet fölött.

Megemészettetek, mondta nagyanyám, s egyenes derékkal ült tovább, ünneplő cipőben, ünneplő harisnyában. Nem szerette volna, hogyha holtában valaki netán felfedezne valami rendetlent rajta. Arra már nem volt ideje gondolni, hogy a lúg rést rág magának a nyakán. És azon benézhetnek. Ha bele mert volna nézni valaki.

Mikor kicsi gyermek voltam, a fára valaki felerősített egy befőttesüveget rozsdás kerítésdróttal. A befőttesüvegben színes virágok rothadoztak. Nagyanyád emlékére, mondta ez a valaki, és én szerettem volna az arcába önteni a rothadó levet. De nem tettem, a nagyanyám emlékéért..

Egy darabig a rondán szagló virágszárak között kerestem nagyanyámat. De aztán rájöttem, hogy a földben kell kutassak utána. Mikor tudtam, hogy csak a kutya figyel rám, apró, de mély lyukakat ástam, s kerestem a Vért.

Akkoriban azt hittem még, hogy a vér megmarad eredeti alakjában, s reménykedtem, hogy csak lefolyt, de megtalálom. Úgy gondoltam, ha meglelem, a vérrel együtt nagyanyám is előkerül.

Nagyanyám kemény nő volt, nem félt senkitől, saját magán kívül. Mert tudta, hogy az örület bármikor elhatalmasodhat rajta, csak egy pillanatra kell megengedje a gyepelőt. Arra nem gondolt, hogy az örület lovának más csapdossa a seggét, hogy vágására ösztökélje. Nagyanyám sajnós túlon túl hitt az emberi jóindulatban. Pedig ez utóbbi csak népmesékben létezik.

Ha kevésbé lett volna jólnevelt, túléli az örületet. De abban a korban nem illett nem jólneveltnek lenni. Régóta tudom, hogy az illendőség már több bajt okozott, mint jót.

Nem ismertem nagyanyámat, egyetlen emlékem sincs róla. Mégis itt lakik bennem, mindig is itt lakott. Nem kell nekem ahhoz valódi emlék, hogy tudjam, egy kaszthoz tartozunk. A süketek által örültnek tekintett emberek kasztjához.

Szóval azt reméltem kiskoromban, hogy a ha a vért megtalálom, nagyanyám előjön, s én meghallgatom, hogyan kellett cipelje a fájdalmat évtizedeken keresztül – s még csak álmában sem tudta letenni, álmában a fájdalom kufferének súlya megháromszorozódott.

Pedig csak kellett volna valaki, aki meghallgassa, mit susog a lélek megeresztett szelepje. Egyvalakinek lett volna erre füle. De az egy még nagyobb kuffert cipelt. Így nagyanyám az ő szelepjét lazítgatta, amennyire tőle tellett. És magát újfent takarékra tette. Életének javarésze azzal telt, hogy szelepeket lazítgatott, bendőket tömött, sebeket kenegetett, megbocsátott, és újra megbocsátott, annyi bocsánat telt tőle, hogy ha valaki lejegyezte volna kiderül: túlszárnyalta bibliai társait. Nagyanyámnak szárnyai is voltak, de a lábát a földbe gyökerezítették jóindulatú családtagjai, hogy ne repdessen annyit.

Minek annyit repülni, mondták. Itt a földön kell ülni, és szolgálni, pontosabban kiszolgálni.

Hallani szeretném, a hangját. Kíváncsi vagyok arra, hogy milyen szavakat használna. Egy mesét szeretnék hallani tőle, a fájdalomról. Az övéről. Valamiért úgy sejtem, a szavai vágnának, mint a penge, amellyel ereket szabdalunk néhanapján.

A fájdalmat én is vonzsolom magammal, itt ül most is mellettem, egy harmonikatokban, harmonikástól, időnként dalol is nekem. Mintha nem lenne elég vinni. Hallgatni is kell. Kellene.

Nagyapámnak abszolút hallása volt. De csak a zenéhez. Egyebet ritkán fogadtak be a fülei. Leginkább a saját hangját szerette. Nem szerette a verdeső szárnyak zaját. És félt elmenni, amikor elment. Ha valaha is gondolt arra, hogy nagyanyám a pokolra jutott, így elmenőben rádöbbsent, hogy ő is odakerül.

Bár valószínűbbnek tűnik az, hogy mindketten tudták, a pokol az emberben van, sehol máshol. A pokol az ember.

Nagyanyám egy kiszínezett fényképről néz rám, a fénykép itt van a fejemben, naponta szembenézek vele. Ez ad erőt ahhoz, hogy továbbvonszoljam ezt a megátalkodott és átkozott tokot.

Ha egyszer én is végleg megbolondulnék, ugyanaz alá a diófa alá ülnék ki szivárgó erekkel kémleni az udvart. Az ünneplő ruháról sem mondanék le. Igaz, én megértetem magam a süketekkel. Ököllem csapkodom az asztalt. Ez hat. S ha nem hatna, elmehetek.

Nagyanyám nem lett volna hová menjen. De nem is volt az a fajta nő. Aki csak úgy elmegy. Az asztalt sem csapkodta, bár egyesek féltek a kezétől, azt mondják igen sebes volt, és nem sokat teketóriázott. Azt hiszem nem oda ütött, ahová kellett volna.

Ha mégsem mennék világgá, s itt bolondulnék meg visszafordíthatatlanul, ugyanaz alá a diófa alá szeretnék ülni. Üzenem ezennel a süketeknek, akiket a léleknél jobban érdekel a juss, hogy nagyanyai örökségként igényt tartok a diófára s a körülötte levő földre. A többin marakodhatnak.

ÁLMOMBAN FEKETE MACSKA VOLTÁL

- Álomban fekete macska voltál, és minduntalan átfutottál előttem.
  - Fekete macska, fekete macska – mormogta még félig álmában Minelné. Hagyjuk már ezt a sok feketét. Szívesebben lennék egy foltos szalamandra a te álmaidban – fordította a fejét a szerkesztő felé a szemét keresve, de az szorosan behunyta őket, mert nem akarta beengedni a reggelt.
  - A reggel pedig itt van, ha tetszik, ha nem. Bekúszik könnyörtelenül bármiféle szöveten. De ha jobban megnézel, majd láthatod, hogy még van némi hús a fáradt csontokon, a szikkadt bőr alatt. Egy idő után kiszárad, pergamenszerű lesz, kenhet rá az ember bármiféle csodakencét. Kint havazik, utálok a havazást, mert félelemmel és rettegéssel tölt el a tél. Kislány koromtól félek attól, hogy egyszer egy jégtömbbe zártan kell ücsörögni. Jégtömbben, bezárva, holtan.
- A hóval is úgy vagyok, mint a fagylalttal. Egy tölcsérnyi elég lenne belőle. Benyalni egy tölcsérnyi fagyott úrt – ilyen lehet egy hetvenöt éves vénasszonnyal szeretkezni - mondta mosolyogva Minelné a szerkesztőnek, aki valóban úgy nézett ki e rémes reggelben, mint aki tölcsérnyi fagyott üröket nyalogatott.

Arcán nem undor ült, hanem a rémület. Az úrt kitölteni nem tudók rémülete. Ám Minelné ma úgy döntött, nem kínozza a Szerk.et, de azért visszaváltott a magázásra, mert úgy gondolta, ezzel vissza lehetne valamit csempészni abból a távolságból, amely eddig

köztük volt. Bár azt már nem tudta volna ő sem elmagyarázni, hogy mit is szolgált ez a távolság.

- A szégyen szolgálja. És a félelemé – dűnnyögte Minelné, de csak magában, miközben a szerkesztő, aki szintén az elveszett távolságot vizslatta, átmenekült az ágy legtávolibb sarkába. Azt már érezte, hogy meg nem menekülhet, de legalább nyer egy kis időt. Időt nyerni, a távolság által, micsoda hülyeség – dűnnyögte ő is, és szintén csak magának.

- Ne mondjon semmit –mosolygott újfent a régi magabiztos mosolyát időközben megtalált Minelné a ruhái után kaparászó szerkesztőnek. Csak meg ne próbáljon valami magyarázatba fogni. Ami történt, megtörtént. Tekintse lezártnak ezt a fejezetet. S ha netán megismétlődne, majd azt is lezárja. Biztos azon tépelődik magában, hogy a fenében tudok nyugodt maradni, rémtettek elkövetése után. Pedig a recept egyszerű. Amióta eldöntöttem, hogy életem, és cselekedeteim egyetlen percét sem bánom, belém költözött a béke magától. Azelőtt én is hiába szölongattam, álmatlan éjszakák tömkelegén, amikor a cigaretta kátránya már láthatóan rakodott le a torkomba –ha belenéztem volna, egy fekete lyukat látok. Szóval semmit sem bánjon meg soha. És akkor meglátja, egy idő után a rémtettek is értelmet nyernek, s valami olyasféle esszencia csepeg ki belőlük, ami kenegetni fogja a lelkét. Mert a lelket örökké kenegetni kell, hogy ki ne repedezzen. A lélek az ember legérzékenyebb bőrrétege.
- Végül is csak aludtunk egymással. Ez is nagy dolog, szinte hőstett, valakivel aludni tudni. Én éveken keresztül csak a férjem mellett aludtam. De nem vele. Mi most egymás álmát álmodva aludtunk egymással. Álmomban én magával voltam, maga meg velem. Az álom útjain pedig, nem veszlődött el senki és semmi. Tehát nem veszítettünk semmit. Gondoljon erre, és megnyugszik a maga lelke – kacsintott Minelné a szerkesztőre, aki puhatalpú cipőivel a kezében megbabonázva nézte, hogyan változik át egy hetven és akárhány éves banya, a szavak és az ész ereje által, a világ legkívánatosabb asszonyává.
- Hogy lehet valakit úgy kívánni, hogy ne akard megszerezni magadnak a testeden, és az ő testén keresztül?Lehet e valakit úgy birtokolni, hogy egy újjal se nyúljal

hozzá?De inkább, lehet e valakit úgy kívánni, hogy ne akard birtokolni? – vadult be Minelné, a még mindig bambuló szerkesztő szemét fürkészve.

- Csak azt ne mondja, hogy lehet. Mert nem lehet – villantotta ki a már ismert implantátumokat.

Az ismerős mosolytól a Szerkesztőnek a remegés a gyomrából, a térdébe költözött, s úgy érezte, menten lerogyik, ha nem ihat valamit. Valami erőset. És aztán elmegy valahová. Először arra gondolt, hogy kibérel magának egy prostituáltat, és azon levezeti az éjszaka felgyűjtött feszültséget. Mert a teste nem ismerte a kort, s hiába volt vén az asszony, akivel aludt is, meg nem is zavaros álmokat látva. A teste megtelt árammal, a villanykapcsolóhoz sem mert nyúlni abbéli félelmében, hogy esetleg kiütheti a biztosítékot, valamit összeéget. Valakit összeéget. Vagy összeégeti magát. Ettől félt a legjobban.

Szóval, végül úgy döntött, ha innen épségben kimenekülhet, épségben, s esetleg még némi ép ész maradékával, inkább a feleségét környékezi meg. Az ő reakcióit legalább ismeri, s az ismerőség biztonságába per pillanat szívesebben elrejtőzne, mint egy idegen nő ölelésébe, ami fojtogatásba, netán válogatott kínzásokba válthat.

Különben az, hogy a Minelné ágyában kötött ki, az várható volt. Hónapok óta görcsösen kerülgette ezt a gödröt, melybe egyre inkább beleesni vágyott. Egyre gyakrabban csípte el az agyában azt a kósza gondolatot, hogy azt kívánja, valamelyik boros beszélgetésük oda fajuljon, rúgjanak be annyira, hogy kikössenek a Minelné bűvös ágyában, amelynek támláján rézkígyók tekergőztek sejtelmesen. Azt nem tudta, tovább mi történhetne az ágyban, a tettek mezeje sem izgatta különösebben, ebbe bele sem gondolt. De érdekes módon azt sem kívánta volna, hogy egyedül heverésszen az ágyban. Ez az ágy Minelné nélkül egy petákot sem ér – gondolta, valahányszor megpillantotta a bútordarabot.

De most, miután eljött a reggel, amely a zavaros álmok ideje alatt nagyon távolinak, soha el nem érkezőnek tűnt –hirtelen rátört a rettegés, mert megértette, hogy az ágyba kerülés nem valaminek a vége volt, hanem csak a szakadékba zuhanásnak a kezdete.

Bár Minelné bátorította a szerkesztőt, arra, hogy pontokat is tegyen a történetek végére –bármilyen rövidek is azok, mert akkor jó lesz, s nem gyötri majd sem megbánás, sem büntudat – az rájött, hogy az öreglány most az egyszer hamis kártyákkal

játszik. A vágyat ugyanis nem annak megfelelő súlyával kalkulálta bele a sztoriba. Márpedig a szerkesztő minden rettenet ellenére, vágyott, immár szinte betegesen vágyott arra, hogy az elmúlt éjszaka megismétlődjön, sőt. A zuhanás kezdetét jelző kedélyes lebegés igenis váltson át a legnagyobb sebességre. Zuhanjanak le a birtoklási vágy legmélyebb pontjára. Zúzzák össze magukat a szakadék fenekén. Ha van fenéke. De lehet, hogy nincs is. A birtoklási vágy lehet, hogy egy feneketlen gödör, mely sohasem tud megtelni csömörig, minden csömör ellenére.

Végül, miközben a fejében vadabbnál vadabb gondolatfoszlányok üzték egymást kimerülten, sikerült az összes ruhadarabját magára öltenie, gyorsan felhajtotta egy, az estéről megmaradt borospohár tartalmát, s Baltazár, a vadászgöreyény závorszerű harapásait szisszenés nélkül elviselve elviharzott.

Minelne ott maradt a rézkígyók között, s egy kígyóbűvölő elégedett mosolyával, merthogy sikerült végre a kobrát előcsalogatni fedeles kosarából, cigarettára gyújtott, és hátradőlt.

- Hát akkor, jöjjön, aminek jönnie kell – mormogta, és előhalászott egy üveg Carmel bort, amelyet kivételes alkalmakra tartogatott, és magában egy vers sorait mormolgatta:

neved hiány /néha kívánsz
mondani valamit
de már csak csend, és csitt /zsebemben cián
egy bélyegen kép / egy vulkán
neved már csak hiány
egy ablaktokból a gitt
majd betömi
feslett körmöm repedéseit.